

Pastirček in volk (iz Ezopove basni)

Pastirček je blizu vasi pasel čredo, vendar se mu je to opravilo zdelo dolgočasno in samotno. Pomisli je, da bo poskrbel za vznemirjenje, če se bo delal, da je volk napadel njegovo drobnico. Zato je zavpil: »Volk! Volk!« Vaščani so pritekli na pomoč z vilami in lopatami, ko pa so prišli, ni bilo o volku ne duha ne sluha. Dečku se je to zdelo zabavno, zato je čez nekaj dni spet poskusil o igro. Ljudje so spet prihiteli na pomoč, ampak tudi tokrat niso našli ničesar. Potem je nekega dne zares prišel volk iz gozda in deček je na ves glas zavpil: »Volk! Volk!« Toda vaščani so mislili, da jih deček spet vleče za nos, in se niso zmenili zanj. Tako si je volk privoščil slastno kosilo.

Lažnivcu ne moreš verjeti, tudi kadar govori resnico.

1. Pojasni.**Besedilo, ki si ga prebral, je umetnostno besedilo, saj**

	1
--	---

2. Kdo pripoveduje zgodbo? Na črto izpiši pripovedovalca.

	2
--	---

3. Obkroži. Iz besedila se da razbrati, da

- a) je čas dogajanja razpotegnjen.
- b) časa dogajanja ne moremo določiti.
- c) se zgodba dogaja nekega dne.
- č) se zgodba dogaja na vasi.

	2
--	---

4. Dopolni.

Glavna književna oseba je _____, ki ga avtor imenuje še

	2
--	---

5. Dečkovo razpoloženje v zgodbi se spreminja. Uredi zaporedje njegovih občutkov od začetka do konca; na črto napiši ustrezno številko.

	2
--	---

_____ samotnost

_____ prestrašenost

_____ vznemirjenost

_____ zabavnost

6. Odgovori.

	1
--	---

Kolikokrat je pastirček vlekel vaščane za nos? _____

7. Izberi najpravilnejši odgovor glede na prebrano besedilo. »Vleči za nos« pomeni

	2
--	---

- a) si koga privoščiti.
- b) se prijateljsko obnašati do vaščanov.
- c) sovražiti vaščane.
- č lagati iz privoščljivosti.

8. Razloži v dveh povedih, kako je deček vlekel za nos vaščane.

	3
--	---

9. Poišči v besedilu besedo, ki kaže na to, kaj je bilo volkovo slastno kosilo. Besedo zapiši na črto.

	1
--	---

1 10. Pripiši na črto ustrezno številko pomena besede. Upoštevaj prebrano zgodbo.

- _____ delati se
- 1) pretvarjati se 2) važiti se
3) izpostavljati se 4) povelicevati se

11. Razmisli in odgovori.

a) Iz koliko delov je zgrajeno besedilo? _____

b) Kateri del v besedilu je neposredno vzgojen? Izpiši ga na črto _____

2 12. Izberi pravilne odgovore.

V zgodbi <i>Pastirček in volk</i> je morala zapisana na koncu zgodbe.	DA	NE
Morala je vedno zapisana na koncu zgodbe.	DA	NE
Živalske zgodbe z naukom navadno niso dolge.	DA	NE
Zgodba <i>Pastirček in volk</i> je basen.	DA	NE

2 13. Odgovori. **Poved Lažnivcu ne moreš verjeti, tudi kadar govori resnico bi lahko zamenjali s povedjo**

- lažnivcu se ne splača verjeti.
lažnivcu se včasih lahko zaupa.
lažnivcu ne moreš verjeti ob nobeni priložnosti.
lažnivec občasno govori resnico.

3 14. Po čem bi lahko primerjal prebrano besedilo z besedilom Frana Levstika *Martin Krpan*?

Napiši vsaj dve podobnosti ali navedi dve razliki. _____

2 15. Napiši svojo basen. Izberi enega izmed navedenih naslovov in upoštevaj priložene kriterije.

Pišemo basen

... Zajcu se je tako mudilo, da bi skoraj spregledal lisičko, ki se je leno pretegovala na soncu.

»Hej, si pozabila na dogovor?« je zaklical zajec.

»Kakšen dogovor?« se ni dala zmotiti lisica.

»Gozdne živali danes vendar nastopamo v basni,« je pohitel z obrazložitvijo zajec.

Lisica je skočila na noge: »Že hitim. Adijo!«

Zberi se in sestavi izvirno basen. Pri oblikovanju upoštevaj značilnosti besedilne vrste – dvogovor, živali s tipičnimi človeškimi lastnostmi, nauk.

Izbiraš lahko med spodnjimi naslovi:

PES IN MAČKA

BOJ SE TISTEGA, KI SPREDAJ LIŽE, ZADAJ PRASKA

LISICA IN ZAJEC

SVINJA SE OKOPA, PA ZOPET VALJA V LUŽI

OREL MUH NE LOVI

VOLK IN JAGNJE

BOŽJI KONJ – OSEL

KDOR RESNICO TAJI, VEČKRAT PO BLATU GAZI

MIŠ IMA DROBNE ZOBE, PA SE DO PRESTOLA PREJE

SRAKA IN LISICA

Veliko ustvarjalnega duha.

Tvoj učitelj/Tvoja učiteljica

Rešitve

1. V bralcu vzbuja estetska doživetja ipd.
2. Ezop
3. A
4. pastirček
deček
5. 1, 4, 2, 3
Za popolnoma pravilni vrstni red 2 t, za 3 ali 2 pravilna odgovora 1 t, za manj 0 t.
6. Dvakrat si jih je privoščil.
7. A
8. Fant si je iz dolgočasje izmislil, da je njegovo čredo napadel volk. Ti so mu pritekli na pomoč, volka pa seveda ni bilo.
Vsebinski elementi – 2 t, pravopisna pravilnost (dve ali manj napaki) 1 t.
9. drobnico
10. 1
11. a) Iz dveh delov (zgodba in nauk).
b) Lažnivcu ne moreš verjeti, tudi kadar govori resnico.
12. NE; NE; DA; DA
13. C
14. Npr.:
Obe besedili sta pripovedni in umetni (imata avtorja). Razlikujeta se po vrsti – eno je basen, drugo pripovedka in po motivih (laž/slovenski junak ...)
Za navedbo podobnosti – 1 t, za navedbo razlik – 1 t, za pravopisno pravilnost (dve ali manj napaki) 1 t.

15.

BASEN Besedilna vrsta	Učenec je upošteval temeljne značilnosti besedilne vrste: živalska zgodba s tipičnimi človeškimi lastnostmi, nauk, premi govor, glagoli v pretekliku, členjenost na smiselne enote.	Učenec je večinoma upošteval značilnosti basni – ena izmed postavk je pomanjkljiva/slabše razpoznavna.	Učenec je deloma upošteval temeljne značilnosti basni: ena izmed postavk je slabše razpoznavna/je ni.	Učenec je slabo upošteval značilnosti basni: postavke so slabo razpoznavne ali je besedilo le parafraza. Posamezni elementi so nesmiselno povezani/slaba členitev/preskakanje glag. časa.	Učenec skoraj ni upošteval značilnosti basni: nerazpoznavnost postavk, nesmiselnost, pretrganost pripovedi, neustrezen glag. čas, prevladuje druga besedilna vrsta.
	5	4	3	2, 1	0
Razvijanje teme, slog	Učenec je izvirno, domiselno, smiselno razvijal temo in pri tem uporabljal bogato besedišče brez ponavljanja.	Učenec je izvirno, smiselno razvijal temo in pri tem uporabljal manj bogato besedišče z redkim ponavljanjem.	Učenec je še smiselno razvijal temo, besedišče je manj raznoliko, pogosta so ponavljanja.	Tema se še da izluščiti, besedišče je skromno, ponavljanja prevladujejo.	Tema še komaj ustreza/besedišče je skopo.
	5	4	3	2	1, 0
Jezikovna pravilnost	V besedilu ni/je zelo malo/so redke jezikovnih nepravilnosti.	V besedilu so pogoste jezikovne nepravilnosti/napake, ki se ponavljajo.		V besedilu (skoraj) prevladujejo jezikovne nepravilnosti.	
	3		2		1, 0